

Voorganger: Bert de Wit

Schriftlezing: Johannes 5:18-36a

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus – thuis en hier in de kerk,

De Schriftlezing van vandaag is niet gemakkelijk.
Ik kan me voorstellen dat je ergens halverwege bent afgehaakt.
Er wordt achter elkaar ook zoveel gezegd waar je eigenlijk over moet nadenken...
Het is ook niet gemakkelijk om hierover te preken.
Hoe moet ik dit alles in tien minuten moet uitleggen?
Daar ga ik maar niet aan beginnen.

Wat ik ga doen is: een paar punten er uit lichten waar wij op dit moment misschien iets aan hebben. Wij die hier of thuis op dit moment zitten – met die vervelende persconferentie van vrijdag nog in het achterhoofd. Wéér slecht nieuws, wéér een domper op de feestvreugde. En met een akelige week achter de rug – die aanslag op Peter R. de Vries... 'Een aanslag op de rechtsstaat' – zo wordt het ervaren.
En met dat hele, ellendige coronajaar waarvan we dachten dat het voorbij was – maar het voelt nu alsof we in een jaar niets zijn opgeschoten.
Zo zijn wij er nu aan toe, stel ik mij voor: murw gebeukt, knock out, we hangen in de touwen.
Nou, ik zou zeggen: ga er maar eens goed voor liggen. Dan probeer ik iets te zeggen over deze tekst waar wij mee véerder kunnen.

Eerst moet ik nog even terugkomen op wat hieraan vooraf ging. Ik heb het verhaal zojuist aan de kinderen verteld. Het begint bij die man die al jarenlang uitgeteld op zijn matje ligt. Die was er nog erger aan toe dan wij nu.

Die verlamde man kun je zien als de verpersoonlijking van alle mensen die de moed hebben opgegeven en bij de pakken neerzitten. Hij zal vast wel écht verlamd zijn geweest. Maar Jezus spreekt hem aan alsof hij mentaal in de put zit: 'Kop op, man, sta op! Neem dat matje mee en loop!'

Dat lijkt mij niet iets om thuis ook eens te proberen. Je moet dit soort dingen niet zeggen tegen iemand met een hoge dwarslaesie. Jezus hangt hier niet de gebedsgenezers uit. Hij laat hiermee zien wie hij is, wat hij komt doen en wat hij bedoelt met 'leven'.

'Het was die dag sabbat', zegt het verhaal. Daarmee wordt de sleutel tot het verstaan gegeven. Wat was er ook al weer met die sabbat?

In zes dag schiep de Eeuwige de hemel en de aarde, de planten, de dieren en de mensen – en op de zevende dag, de sabbat, rustte hij. Nadat de Schepper zijn werk had voltooid door de mens in het leven te roepen – de mens waarin Hij zijn evenbeeld herkende – kon Hij rusten, genieten, van het goede leven.

Als Jezus op de sabbat bij die verlamde man komt en zegt: 'Sta op en loop!' - dan doet hij het werk van de Schepper, dan spreekt hij een scheppingswoord. Hij laat zien dat nu de tijd van de sabbat is aangebroken: de grote zomer, het goede leven is begonnen!

Maar vanaf dat moment probeerden de Joodse leiders hem te doden. Omdat hij op sabbat iets deed wat niet mocht. En omdat hij 'God zijn eigen Vader noemde, en zichzelf zo aan God gelijk stelde'. Dat laatste hadden ze goed gezien.

Het lijkt alsof Jezus in de verdediging schiet. In de hele Schriftlezing was Jezus aan het woord. We hoorden zijn reactie op de beschuldigingen. En dan roept hij ook nog getuigen op: Johannes de Doper.

Maar bij nader inzien worden de rollen ómgekeerd. Jezus keert de beschuldigingen tegen hem om. De Schriftgeleerden die hém verwijten dat hij de sabbat ondermijnt, die zouden zichzelf iets moeten verwijten. Want als zij de sabbat zien als het werk van God, waarom bezoeken zij dan niet de zieken op die dag? Dat is toch ook het werk van God?

Jezus geeft in dit moeilijke gedeelte een toelichting bij het teken dat hij heeft gedaan – de genezing van een verlamde man op sabbat. Hij laat hiermee zien wie hij is.

‘Ik doe dit niet uit mijzelf’, zegt hij. ‘Wat ik hier doe is het werk van mijn Vader.’

Zo presenteert Jezus zichzelf als Zoon van God.

Daarmee bedoelt hij niet dat hij een halfgod is. Of dat hij de beschikking heeft over bovennatuurlijke krachten.

Wat hij zegt klinkt heel alledaags: ‘Ik lijk sprekend op mijn Vader. Ik doe de dingen precies zo als ik het Hem heb zien doen. Zo Vader, zo Zoon – zal ik maar zeggen.’

Tot zover kunnen wij hem wel volgen, denk ik.

Maar dat wordt lastiger als hij zegt: ‘Zoals de Vader doden opwekt en levend maakt, zo maakt ook de Zoon levend wie hij wil’.

Doden opwekken? Dat kan toch geen mens?

Dat kan toch alleen God – als je d’r in gelooft?

Dat is natuurlijk zo – maar wie is God dan? Waar kom je God nog tegen in deze godverlaten wereld? Wat Jezus komt doen is: God laten zien.

‘Wie mij ziet, heeft de Vader gezien’, zegt hij (Joh. 14:9)

Jezus geeft een verrassende kijk op God.

Dat is even wennen - zeker voor mensen die God al lang niet meer zien zitten.

De Vader is niet anders dan de Zoon en de Zoon niet anders dan de Vader.

Je ziet God als je kijkt naar Jezus – en anders niet.

Jezus is de mens naar Gods beeld en gelijkenis. Zo zijn mensen bedoeld – wij allemaal.

We zijn allemaal bedoeld om God te laten zien. Ook als we al lang door medemensen zijn afgeschreven.

Ook mensen met een kapot lichaam, of een kapotte geest. Mensen die een puinhoop hebben gemaakt van hun leven, of van het leven van hun medemensen. Mensen die op sterven na dood zijn, of inderdaad al zijn gestorven. In alle mensen – de levenden en de doden – sluimert het beeld van God. Hij hoeft maar één woord te spreken en dat beeld komt weer tevoorschijn. En ‘er komt een moment’, zegt Jezus, ‘waarop alle doden zijn stem zullen horen’.

Dat is ook zo’n lastige: wat moeten we ons daarbij voorstellen? ‘Als de graven openbreken...’

Wat bedoelt Jezus met ‘dood’ en ‘leven’?

Het is in elk geval duidelijk dat hij daar anders naar kijkt dan de medische wetenschap.

‘Waarachtig, ik verzeker jullie’, zegt hij: ‘wie luistert naar wat ik zeg en Hem gelooft die mij gezonden heeft, heeft eeuwig leven’.

Wij denken bij ‘eeuwig leven’ vaak aan een leven ná de dood. Daar kunnen wij ons niks bij voorstellen, je kunt het geloven of niet. Maar Jezus heeft het niet over een leven ná dit leven.

‘Eeuwig leven’ is voor Jezus een kwaliteit van leven. Iemand die deel heeft aan het eeuwige leven is in dit aardse bestaan ‘overgegaan van de dood naar het leven’.

En dat gebeurt als je luistert naar wat Jezus zegt. Als je gelooft dat hij niets anders zegt dan wat God de Vader ons wil zeggen. En dat kun je in één woord zeggen: Liefde. God is liefde.

En dat woord van God is mens geworden. Zo begint het evangelie naar Johannes: ‘Het Woord is mens geworden’. De Vader spreekt zich uit in de Zoon.

En die Zoon nodigt ons vandaag uit aan de tafel van zijn Vader.

Ik weet niet hoe we er inmiddels aan toe zijn, of we nog in de touwen hangen?

Maar die uitnodiging klinkt als wat Jezus zei tegen de verlamde man:

‘Sta op, pak je spullen en loop!’

Want ‘er komt een tijd, en het is nu al zover dat zelfs de doden zullen opstaan!’

‘Dan zijn wij aangezeten / in Gods verheven zaal,
en zullen met Hem eten / het eeuwig avondmaal.’

In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest.

Amen.